

Innehållsförteckning

1	Viktiga händelser under 2023	3
2	Ekonomisk sammanfattning	4
3	Ekonomisk sammanfattning KSF.....	5
4	Ekonomisk sammanfattning SBF-KS inkl TU.....	6
5	Åtgärder för budget i balans	7
6	Investeringsredogörelse	7
7	Mål och måluppfyllelse.....	10
8	Verksamhetsuppföljning	18
9	Internkontroll	27
10	Personaluppföljning	28
11	Redogörelse för övrigt miljöarbete	30
12	Framåtblick.....	31
13	Målbilaga.....	34
14	Strategiska nyckeltal.....	37

I Viktiga händelser under 2023

- Förslag till planprogram för Åkers-Runö har varit på samråd under våren
- Två detaljplaner har vunnit laga kraft: Detaljplanen för Runö 7:15, samt detaljplanen för Hagby äng och kulle, etapp 1
- Arbetet med att bli en blåljuscertifierad kommun har inletts
- Drönare med tillstånd och certifikat har införskaffats för att effektivisera ajourhållningen av kommunens geodata
- Hållbarhetspolicyn har tagits i Kommunfullmäktige
- Färdigställande av ny aktivitetspark, Kråkbergsparken
- Färdigställande av gång- och cykelväg längs Trälhavsvägen
- Anläggande av ny gång- och cykelväg längs Bergaparksvägen
- Installation av ny laddinfrastruktur vid Söra simhall
- Genomförda trafiksäkerhetsåtgärder, samt klassning till gångfartsområde i korsning Bergavägen/Storängsvägen
- Utbildning av kommunledningen, förvaltningchefer och nyckelbefattningar i säkerhetsskydd, samt genomförd säkerhetsskyddsanalys och åtgärdsplan för ökat säkerhetsskydd i kommunen
- En kommunikationssatsning på civil beredskap inleddes. Bland annat har en plattform på österåker.se lanserats med temat om krisen eller kriget kommer. Flera kommunikationsinsatser har genomförts och fler planeras fram till totalförsvardagen hösten 2024

2 Ekonomisk sammanfattning

Kommunstyrelsens utfall för perioden januari - augusti uppgår till -153,6 mnkr, vilket motsvarar 97 procent av periodbudgeten. Avvikelsen mot budget uppgår till 4,6 mnkr och fördelar sig med ett överskott om 6 mnkr för Kommunstyrelsens förvaltning (KSF) och ett underskott om 1,4 mnkr för samhällsbyggnadsförvaltningens (SBF-KS) delar. Bedömning görs att prognos på helårsbasis inte kommer ha en negativ avvikelse i jämförelse med fastställd budget.

2.1 Delårsbokslut

Driftsredovisning (belopp i tkr)	Helår 2023				Jan-aug 2023		
	Budget	Prognos	Budget-avvikelse	Utfall fg år	Period budget	Utfall perioden	Budget-avvikelse
Verksamhetens intäkter							
Avgifter	8 184	12 387	4 203	17 017	5 248	9 230	3 982
Övriga intäkter	101 598	108 321	6 723	106 222	67 463	75 167	7 704
Generella statsbidrag och utjämning							
Summa intäkter	109 782	120 708	10 926	124 602	72 711	84 397	11 686
- varav interna intäkter							
Verksamhetens kostnader							
Personalkostnader	-124 967	-131 967	-7 000	-126 050	-81 443	-90 484	-9 041
Lokalkostnader	-12 532	-13 529	-997	-16 719	-8 582	-9 761	-1 178
Kapitalkostnader	-52 731	-49 460	3 271	-47 283	-35 188	-31 930	3 258
Köp av verksamhet	-54 097	-55 023	-926	-52 867	-37 345	-37 922	-577
Övriga kostnader	-102 445	-107 719	-5 274	-121 052	-68 385	-67 928	457
Summa kostnader	-346 772	-357 698	-10 926	-363 971	-230 943	-238 024	-7 081
- varav interna kostnader							
Verksamhetens nettokostnad	-236 990	-236 990	0	-240 732	-158 232	-153 627	4 604

3 Ekonomisk sammanfattning KSF

3.1 Delårsbokslut

Driftsredovisning (belopp i tkr)	Helår 2023				Jan-aug 2023		
	Budget	Prognos	Budget-avvikelse	Utfall fg år	Period budget	Utfall perioden	Budget-avvikelse
Verksamhetens intäkter							
Avgifter	0	203	203	252	0	-203	203
Övriga intäkter	93 092	96 815	3 723	98 515	61 875	65 782	3 907
Generella statsbidrag och utjämning							
Summa intäkter	93 092	97 018	3 926	98 767	61 875	65 988	4 110
- varav interna intäkter							
Verksamhetens kostnader							
Personalkostnader	-90 498	-90 498	0	-84 323	-59 733	-60 356	-623
Lokalkostnader	-7 291	-7 291	0	-9 117	-4 844	-5 351	-507
Kapitalkostnader	-642	-823	-181	-856	-428	-689	-261
Köp av verksamhet	-28 090	-27 465	625	-25 842	-18 727	-18 101	625
Övriga kostnader	-54 587	-56 957	-2 370	-64 479	-36 350	-33 662	2 688
Summa kostnader	-181 107	-183 033	-1 926	-184 617	-120 082	-118 159	1 922
- varav interna kostnader							
Verksamhetens nettokostnad	-88 015	-86 015	2 000	-85 850	-58 207	-52 581	6 032

Inom Kommunstyrelsens förvaltning (KSF) redovisas ett överskott mot budget om 6 mnkr. Merparten av budgeten för Kommunstyrelsens verksamheter är periodiserad linjärt över året, där överskottet minskar successivt under året och beräknas att landa på ett överskott om 2 mnkr på årsbasis.

4 Ekonomisk sammanfattning SBF-KS inkl TU

4.1 Delårsbokslut

Driftsredovisning (belopp i tkr)	Helår 2023				Jan-aug 2023		
	Budget	Prognos	Budget-avvikelse	Utfall fg år	Period budget	Utfall perioden	Budget-avvikelse
Verksamhetens intäkter							
Avgifter	8 184	12 184	4 000	16 766	5 248	9 027	3 778
Övriga intäkter	8 506	11 506	3 000	7 707	5 588	9 382	3 794
Generella statsbidrag och utjämning							
Summa intäkter	16 690	23 690	7 000	24 473	10 836	18 409	7 572
- varav interna intäkter							
Verksamhetens kostnader							
Personalkostnader	-34 469	-41 468	-6 999	-41 727	-21 710	-30 128	-8 418
Lokalkostnader	-5 241	-6 238	-997	-7 602	-3 739	-4 410	-671
Kapitalkostnader	-52 140	-47 637	4 503	-46 427	-34 760	-31 241	3 519
Köp av verksamhet	-26 057	-28 558	-2 501	-27 025	-18 618	-19 820	-1 202
Övriga kostnader	-47 758	-50 764	-3 006	-59 822	-32 035	-34 262	-2 227
Summa kostnader	-165 665	-174 665	-9 000	-182 603	-110 861	-119 861	-9 000
- varav interna kostnader	-9 027	-9 027	0	-8 224	-5 024	-5 113	-89
Verksamhetens nettokostnad	-148 975	-150 975	-2 000	-158 130	-100 025	-101 453	-1 428

Inom SBF-KS (inkl TU) redovisas ett underskott mot budget om 1,4 mnkr. Helårsprognos för SBF-KS beräknas till en avvikelse om -2 mnkr mot helårsbudget.

En grundläggande orsak till lämnad negativ prognos på helårsbasis är att verksamheten haft ökade kostnader inom samhällsbetalda resor, på grund av ökade volymer.

5 Åtgärder för budget i balans

Bedömningen är att helårsbokslutet för Kommunstyrelsen inte kommer att avvika i förhållande till budget.

6 Investeringsredogörelse

Under perioden januari - augusti har nettoinvesteringar motsvarande 43,9 mnkr gjorts inom Tekniska utskottets del av Kommunstyrelsen. Prognosen visar på att nettoinvesteringens volymen om cirka 90 mnkr kommer att nyttjas. Begäran om att överföra outnyttjade investeringsmedel från 2023 till 2024 års investeringsbudget kommer att göras, liksom en begäran om att flytta medel från objektgrupper som inte kan nyttja beslutad investeringsram till objektgrupper som har ökat behov av att genomföra investeringar, exempelvis projekt Säbybron och gång- och cykelväg vid Trälhavsvägen.

Attraktiv offentlig miljö, budget 18,2 mnkr

Inom investeringsprojektet är det två objektgrupper som har en avvikelse mot budget: *Marina investeringar* +1,4 mnkr och *Kråkbergsparken* +0,7 mnkr. Avvikelserna beror främst på besparingar i utförandet.

Stadsutveckling/Trafikplan, budget 2,77 mnkr

Inom investeringsprojektet finns inga avvikelser.

Reinvesteringar, gator och vägar, budget 42,48 mnkr

Inom investeringsprojektet finns det en objektgrupp som har en avvikelse mot budget på grund av statlig medfinansiering: *Underhåll gator och vägar* +1,8 mnkr.

Trafikåtgärder, budget 10,8 mnkr

Inom investeringsprojektet finns det två objektgrupper som har en avvikelse mot budget: *Söralidsvägen etapp 2 och 3* +6,3 mnkr och *Trafiksäkerhetsåtgärder* +0,5 mnkr. Avvikelserna beror dels på försenad projektstart, dels på grund av statlig medfinansiering.

Beläggningsåtgärder, budget 8,8 mnkr

Inom investeringsprojektet finns inga avvikelser.

Gång- och cykelvägar, budget 9,45 mnkr

Inom investeringsprojektet finns det en objektgrupp som har en avvikelse mot budget: *Trälhavsvägen* -4,6 mnkr. Avvikelsen beror på en ny tidsplan och på åtgärder som behövs genomföras som inte funnits med i projektet från start, exempelvis förstärkningsåtgärder av vägen och ny belysningsanläggning.

Kultur- och fritidsområdet, budget 5,8 mnkr

Inom investeringsprojektet finns det två objektgrupper som har en avvikelse mot budget: *Friluftsanläggningar, reinvestering* +2,9 mnkr och *Kulturbyggnader* +0,85

mnkr. Avvikelseberor på att färre åtgärder behövde genomföras och att arbetet inte var lika kostsamt som budgeterat.

Miljöåtgärder, budget 2,0 mnkr

Inom investeringsprojektet finns det två objektsgrupper som har en avvikelse mot budget: *Miljöåtgärder* +0,7 mnkr och *Digitala kartor* +1,2 mnkr.

Avvikelseberor på en ny tidsplan där åtgärder skjuts till 2024 och att färre åtgärder kommer genomföras 2023.

6.1 Kommunstyrelsen

Investeringsredovisning	Helår 2023				Jan-aug	
	Budget helår	Prognos helår	Budget-avvikelse	Utfall fg år	Utfall perioden	Återstår av budget
KS	4 000	4 000	0	0	0	0

6.2 Tekniska utskottet

Investeringsprojekt 2023	Utgifter			Inkomster			Netto- avvikelse	Utfall jan- aug		
	Budget	Prognos	Avvikel- se	Budget	Prognos	Avvikel- se		Utgift	Inkomst	Netto
Attraktiv offentlig plats & skärgård	-18,2	-16,1	2,1	0	0	0	2,1	-4,3	0	-4,3
Stadsutveckling/Trafikplan	-3,5	-3,5	0	1,0	1,0	0	0	-0,1	0	-0,1
Reinvestering, gator och vägar	-44,5	-47,1	-2,6	2,0	6,4	4,4	1,8	-25,6	0,1	-25,8
Trafikåtgärder	-10,8	-4,7	6,1	0	0	0,7	6,8	-1,6	0	-1,6
Beläggningsåtgärder	-8,8	-8,8	0	0	0	0	0	-4,1	0	-4,1
Gång- och cykelvägar (säkra skolvägar, arbetspendling, rekreation)	-10,8	-15,3	-4,6	1,1	1,3	0	-4,6	-9,2	0	-9,2
Kultur- och fritids- området	-5,8	-2,1	3,7	0	0	0	3,7	-0,8	0	-0,8
Miljöåtgärder	-4,0	-1,3	2,7	2,0	0	-2,0	0,7	0	0	0
Digitala kartor, ortofoto	-1,7	-0,5	1,2	0	0	0	1,2	0,1	0	0,1
Övrigt	0	0	0	0	0	0	0	4,3	-2,4	1,9
Totalt inom Tekniska utskottet	-108,0	-99,4	8,6	6,0	9,1	3,1	11,8	-41,4	2,5	-43,9
KS-ledning	-4,0	-4,0	0	0	0	0	0	-0,2	0	-0,2
Totalt Österåkers kommun	-112,0	-103,4	8,6	6,0	9,1	3,1	11,8	-41,6	-2,5	-44,1

7 Mål och måluppfyllelse

7.1 Invånarna ska uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service.

För inriktningsmålet *professionell service* mäts måluppfyllelsen för Kommunstyrelsen genom den servicemätning kommunen löpande genomför med hjälp av verktyget Brilliant och genom en nöjdhetsundersökning gällande kommunens kommunikation.

Förvaltningen använder verktyget Brilliant för att mäta kundnöjdheten med inkommande samtal till servicecenter. Efter samtalet ges invånarna möjlighet att svara på sex frågor och kan komplettera med egna kommentarer. Resultatet redovisas enligt parametrarna: engagemang, enkelhet, generell nöjdhet, kunskap, svarstid, samt upplärning. I år har förvaltningen valt att sätta stort fokus på enkelhet. Parametern påverkas i hög grad av om ärendet kan lösas i servicecenter. Mätningen ger ett bra underlag för att arbeta vidare med önskad utveckling inom kommunen gällande information om vilken kunskap som bör tillföras.

Utfallet för delåret visar på en hög andel som är nöjda med det bemötande de har fått i sin kontakt med kommunen, 90 procent. Gällande upplevelsen om ärendet kan besvaras vis första kontakten är utfallet 72 procent.

Nöjdheten med kommunens kommunikation mäts vartannat år i en särskild undersökning. Exempel på frågor som ställs är om medarbetarna och invånarna känner sig välinformerade, delaktiga och engagerade och om de upplever att kommunens kommunikation är aktuell, tydlig, lätt att förstå, samt trovärdig. Kommunen eftersträvar en hög och jämn kvalitet på service och bemötande i sin kommunikation.

Bedömningen är att inriktningsmålet kommer att uppnås för året.

7.1.1 Nöjdheten med service och bemötande ska öka

	Resultatindikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Mål 2023
—	Upplevd generell nöjdhet med bemötande vid kontakt med kommunen		90 %		90 %	90 %

		Resultatindikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Mål 2023
—	—	Andelen som upplever att deras ärende besvaras i första kontakten		72 %		72 %	70 %

7.1.2 Nöjdheten med kommunens kommunikation ska öka

		Resultatindikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Mål 2023
—	—	Andelen som är nöjda med informationen från kommunen					70 %

7.2 Österåker ska ha en ekonomi i balans

För inriktningsmålet *Österåker ska ha en ekonomi i balans* mäts hur väl de finansiella målen uppnåtts, samt avvikelse mot budget.

Bedömningen i delåret för Kommunstyrelsen är att målet kommer att uppfyllas. Prognosen är att Kommunstyrelsen som helhet inte kommer ha någon negativ avvikelse mot budget till helåret och att verksamheten kommer att bedrivas inom tilldelad ram.

Prognosen gällande de finansiella målen är att de kommer uppfyllas för 2023.

7.2.1 Kommunstyrelsen har en budget i balans

		Resultatindikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Mål 2023
—	■	Ingen negativ avvikelse mot budget KSF-KS	16 %	3 %		0 %	0 %
—	■	Ingen negativ avvikelse mot budget SBF-KS	-5,5 %	-5,5 %		0 %	0 %
—	■	Ingen negativ avvikelse mot budget KSTU				0 %	0 %

7.2.2 Kommunen ska uppnå de finansiella målen

		Resultatindikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Mål 2023
—	■	Andelen av kommunens finansiella mål som är uppfyllda	100 %	100 %		100 %	100 %

7.3 Österåker ska vara bästa skolkommun i länet

För inriktningsmålet *Länets bästa skola* följer Kommunstyrelsen sjukfrånvaro och personalomsättning inom utbildningsområdet, samt hållbart medarbetarengagemang (HME). I delåret redovisas utfallet för januari till juni för de två första indikatorerna. HME redovisas endast i helåret.

Både sjukfrånvaron och personalomsättningen har minskat under året. Sjukfrånvaron är den lägsta sedan innan pandemin, vilket är positivt. Framförallt är det den kortvariga sjukfrånvaron som har minskat. Gällande personalomsättningen så är det troligen en spegling av det oroliga ekonomiska läget i omvärlden. Även om det är positivt att många väljer att stanna i kommunen, är det också positivt med en viss personalomsättning i verksamheterna.

HME mäts en gång per år, i november, och utfallet redovisas i årsberättelsen. Det har varit en negativ trend de senaste två åren, från 82 år 2020 till 78 år 2022. HME-resultatet har därför varit i fokus både i kommunledningsgruppen och i chefsgruppen under året, liksom åtgärder för att möta den negativa trenden.

Bedömningen är att inriktningsmålet delvis kommer att uppnås under året.

7.3.1 Kommunens förskolor och skolor är välmående och attraktiva arbetsplatser

		Resultatindikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Mål 2023
—	■	Sjukfrånvaro, Utbildningsförvaltningen	8 %	8,9 %		7,7 %	5 %
—	■	Personalomsättning, Utbildningsförvaltningen	10 %	9,9 %		3,5 %	9 %
—	■	Hållbart medarbetarengagemang, kommunen totalt	80	78			84

7.4 Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning

För inriktningsmålet *Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning* följer Kommunstyrelsen sjukfrånvaro och personalomsättning inom vård- och omsorgsområdet, samt HME. I delåret redovisas utfallet för januari till juni för de två första indikatorerna. HME redovisas endast i helåret.

Både sjukfrånvaron har ökat något under året, jämfört med föregående år, trots att pandemin har klingat av. Att minska sjukfrånvaron är ett prioriterat område för de förvaltningar och verksamheter som framförallt har en hög andel långtidsfrånvaro. Här arbetar HR med verksamhetsnära stöd för att stötta cheferna i det arbetet.

Personalomsättningen har minskat inom socialförvaltningens verksamheter och är den lägsta på många år. Det har varit ett fokusområde för förvaltningen, då man tidigare haft en relativt hög personalomsättning. Om minskningen beror på medvetna insatser eller om det är en spegling av den det oroliga ekonomiska läget i omvärlden går inte att fastslå.

HME mäts en gång per år, i november, och utfallet redovisas i årsberättelsen. Det har varit en negativ trend de senaste två åren, från 82 år 2020 till 78 år 2022. HME-resultatet har därför varit i fokus både i kommunledningsgruppen och i chefsgruppen under året, liksom åtgärder för att möta den negativa trenden.

Bedömningen är att inriktningsmålet delvis kommer att uppnås under året.

7.4.1 Kommunens verksamheter inom vård och omsorg är välmående och attraktiva arbetsplatser

	Resultatindikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Mål 2023	
—	—	Sjukfrånvaro, Socialförvaltningen	8 %	9,1 %		8,3 %	7 %
—	—	Personalomsättning, Socialförvaltningen	10 %	11,5 %		8 %	10 %
—	—	Hållbart medarbetar engagemang, kommunen totalt	80	78			84

7.5 Österåker ska ha en trygg miljö

För inriktningsmålet *Österåker ska ha en trygg miljö* följer Kommunstyrelsen tre indikatorer, dels den trygghetsundersökning som genomförs av polisen gällande upplevd trygghet årligen, dels två indikatorer från SCB medborgarundersökning, som mäter andelen som känner sig trygga utomhus i området där man bor och andelen som tycker att kommunen bryr sig om problem i området där man bor.

Under 2023 genomförs både polisens undersökning och medborgarundersökningen. I polisens trygghetsundersökning har den upplevda tryggheten ökat i kommunen, från 71 procent till 75 procent. Medborgarundersökningens resultat kommer först i december. Förvaltningen kommer att utveckla analysen och uppföljningen av målet till helåret.

Bedömningen är att målet kommer att uppnås för året.

7.5.1 Tryggheten i kommunen ska öka

	Resultatindikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Mål 2023
—	■	Andelen som känner sig mycket trygg eller ganska trygg kvällstid	71		75	
—	■	Andelen som anser att kommunen bryr sig om problem i området där man bor	41 %			50 %
—	■	Andelen som känner sig trygga utomhus i området där man bor	71			75

7.6 Österåker ska sträva efter ett långsiktigt hållbart samhälle, där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka

För inriktningsmålet *Österåker ska sträva efter ett långsiktigt hållbart samhälle*, följer Kommunstyrelsen upp kommunens strategiska arbete med hållbarhet och agenda 2030, samt andelen fordon som är fossiloberoende i kommunorganisationen.

Gällande målet *Kommunens strategiska arbete med hållbarhet och Agenda 2030 ska stärkas* följs det upp i årsbokslutet. Under delåret har dock aktiviteter genomförts för att verka för målet. En Hållbarhetspolicy är framtagen och antogs under våren av Kommunfullmäktige. Implementering av policyn pågår. Kommunen ingår också i SKR:s nystartade nätverk "Att styra mot Agenda 2030" tillsammans med sju andra kommuner. Under året förbereds verktygen Målbarometern för publicering vid årsskiftet som ska visa hur arbetet med kommunens mål fortskrider, med särskilt fokus på hållbarhetsmålen.

Gällande andra målet kommer utfallet till årsbokslutet. Nyckeltalet är nytt från 2023 och ett arbete har pågått under delåret för att verka för fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, genom miljökrav i upphandling av bilpool och förmånsbilar.

Ingen bedömning görs av målet i delåret.

7.6.1 Kommunen strategiskt arbete med hållbarhet och Agenda 2030 ska stärkas

	Resultatindikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Mål 2023
—	Kännedomen gällande kommunens hållbarhetsarbete är hög					 Ja
—	Kommunen är en miljömässigt hållbar kommun (Miljömål I i Miljö- och klimatprogrammet)					 Ja

7.6.2 Kommunens klimatpåverkan ska minska

		Resultatindikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Mål 2023
—	—	Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%)					65 %

7.7 Stark och balanserad tillväxt som är ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar

För inriktningsmålet *Stark och balanserad tillväxt* följer Kommunstyrelsen bostadsbyggande kopplade till Roslagsbanans förlängning (Sverigeförhandlingen) och kommunens åtagande där.

Prognosen gällande antalet nybyggda bostäder i Sverigeförhandlingens nyckelområden är att målet för 2023 inte kommer att uppfyllas. Det oroliga omvärldsläget med en begynnande lågkonjunktur, höga räntor och en hög inflation har bromsat in byggtakten väsentligt. I den långsiktiga prognosen mot 2040 och det åtagandet som Österåker har i Sverigeförhandlingen ingår två lågkonjunkturer, så nedkylningen av byggmarknaden påverkar inte det långsiktiga målet.

Bedömningen är att inriktningsmålet inte kommer att uppnås under året.

7.7.1 Kommunen skapar förutsättningar för att nybyggnation sker i enlighet med Sverigeförhandlingen

		Resultatindikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Mål 2023
—	—	Antal nybyggda bostäder i Sverigeförhandlingens nyckelområden	373	471		125	300

8 Verksamhetsuppföljning

8.1 Verksamhetsuppföljning - delårsbokslut

Driftsredovisning per verksamhet (belopp i tkr)	Helår 2023				Jan-aug 2023		
	Budget	Prognos	Budgetavvikelse	Utfall fg år	Periodbudget	Utfall perioden	Budgetavvikelse
Kommunstyrelse, förtroendevalda	-11 750	-11 250	500		-7 833	-7 039	794
Ledning	-13 165	-13 165	0		-5 547	-5 208	339
Politiska förstärkningar	-7 500	-4 750	2 750		-8 218	-5 754	2 464
Behovsstyrd administration KSF	-16 050	-16 050	0		-10 700	-10 743	-43
Säkerhet- och trygghetsenheten	0	-200	-200		12	-186	-198
Kvalitet- och hållbarhetsavdelningen	-2 643	-3 943	-1 300		-1 491	-826	665
Ekonomiavdelningen	-5 539	-5 539	0		-3 653	-2 215	1 438
Brandförsvaret	-27 600	-27 100	500		-18 400	-18 047	353
Kommunikationsavdelningen inkl service center och intern service	0	0	0		85	243	157
Mark och etablering	-3 768	-3 268	500		-2 512	-1 624	888
Digitaliseringsavdelningen	0	0	0		30	212	183
Kommunkansliet	0	-250	-250		18	-248	-266
HR/Lön	0	-500	-500		2	-739	-741
Summa KSF	-88 015	-86 015	2 000		-58 207	-52 175	6 032
Förvaltningsledning	3 861	3 861	0		2 699	2 779	80
Utredningsbudget	-4 500	-4 500	0		-2 800	-2 185	615
Verksamhetsstöd	0	0	100		6	70	64
Strategisk planeringsavdelning	-4 232	-4 232	-100		-2 818	-3 091	-273
Avdelning för hållbar samhällsbyggnad	-3 127	-3 627	-500		-2 038	-2 852	-814
Stadsbyggnadsavdelningen	-290	-290	0		-190	-322	-133
Planenheten	-7 819	-7 819	0		-4 963	-4 946	16

Exploaterings-enheten	-4 592	-4 242	300		-2 710	-2 344	365
Geodataenheten	-8 025	-7 875	200		-5 448	-5 121	327
SBF-KS exkl Mex-effekt	-28 724	-28 724	0		-18 262	-18 014	248
MEX-effekt	1 163	1 163	0		515	199	-316
Tekniska utskottet	-121 414	-121 414	-2 000		-82 278	-83 638	-1 360
SBF-KS nettokostnader inkl. MEX effekt & TU	-148 975	-148 975	-2 000		-100 025	-101 453	-1 428
Summa totalt	-236 990	-236 990	0		-158 232	-153 628	4 604

Kommunstyrelsens förvaltning

Under andra kvartalet 2023 genomförde kommunen en omorganisation i tjänsteorganisationen där en ny avdelning, kvalitet- och hållbarhetsavdelningen, tillkommit på KSF. Lokalförsörjning och mark och etablering flyttade från SBF-KS till KSF där lokalförsörjning numera är en del av ekonomiavdelningen. PF-bemanning har flyttats till HR-avdelningen.

Utfallet för perioden visar på ett överskott för de flesta avdelningarna. Under Kommunstyrelse förtroendevalda återfinns ett överskott om 0,8 mnkr som förväntas bli 0,5 mnkr i överskott på helåret. Överskottet kan härledas till lägre personalkostnader än budgeterat. Redovisning av politiska förstärkningar som gjorts för 2023 rapporteras i perioder över året och den positiva budgetavvikelsen om 2,5 mnkr bedöms kvarstå i slutet av året. Överskottet beror på omprioriteringar för att kunna täcka underskott inom andra delar på förvaltningen, så som kvalitet- och hållbarhetsavdelningen.

Avdelningen mark och etablering och Brandförsvaret, som prognostiseras med överskott på årsbasis om 0,5 mnkr vardera, kommer kunna täcka för underskott inom HR, säkerhet- och trygghetsenheten och kommunkansliet. Det prognostiserade underskottet inom HR kan härledas till högre personal- och konsultkostnader än budgeterat med anledning av ett behov att förstärka inom HR på grund av avgångar. Säkerhet- och trygghetsenheten har haft ökade bevakningskostnader under sommaren och kommunkansliets underskott beror på ett högre utfall gällande licenskostnader än budgeterat.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Utfallet för perioden visar på ett överskott för de flesta avdelningarna förutom avdelning för hållbar samhällsbyggnad, strategisk planeringsavdelning och tekniska utskottet.

Överskottet om 100 tkr inom verksamhetsstöd beror på att controllerkostnader har utdebiterats gentemot Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden, vilket kompenserar underskottet på strategiska

planeringsavdelningen där underskottet om -100 tkr beror främst på ökade personalkostnader.

Underskottet om 500 tkr för avdelning för hållbar samhällsbyggnad är en effekt från den nya politiska organisationen, i kombination med för låg överföring av tid (lönekostnad) gentemot projekt.

Den positiva avvikelsen för exploateringsenheten och geodataenheten beror på en vakans, samt ökade intäkter utöver ackumulerad budget.

En grundläggande orsak till lämnad negativ prognos på helårsbasis för Tekniska utskottet om -2,0 mnkr är att verksamheten haft ökade kostnader inom samhällsbetalda resor. Detta beror på ökade volymer under året.

8.2 Verksamhetsuppföljning KSF

8.2.1 Ledning

Förutom kommunens löpande strategiska arbete har ledningen deltagit i SKR-nätverket ”Att styra och leda med Agenda 2030”, där kommunen är en av åtta kommuner.

Under delåret har mycket fokus legat på omorganisationen och den nya strukturen, både gällande nämnderna och gällande tjänsteorganisationen.

Under året har ett arbete med en digital tvilling, alltså en virtuell kopia av kommunen, pågått i samarbete med kommunens samtliga förvaltningar.

8.2.2 Digitalisering

Under första halvåret har fokus varit att höja cybersäkerheten och stärka den egna infrastrukturen. Nya verktyg har införskaffats för att med hjälp av AI motverka externa hot, men även för att minska risken för informationsläckage.

Förvaltningen har som tidigare fortsatt att stödja verksamheter med automatisering, från kartläggning till en lösning i produktion. Fokus har under första halvåret varit att byta till ny e-tjänstplattform som ger nya förutsättningar att bygga digitala processer med invånarfokus och därigenom stödja verksamheter i sitt arbete att digitalisera och skapa högre grad av tillgänglighet och bättre service till invånarna.

8.2.3 HR

I början av året lades mycket tid och resurser på omorganisationen för att stötta verksamheterna att hantera förändringen. Inom HR-området har det varit fokus på att fortsatt utveckla processer och arbetssätt för att förenkla och förbättra för såväl medarbetare som chefer. HR-webinar har fortsatt som informationskanal mot chefer. Ett system för digitala utbildningar har implementerats för att möjliggöra utbildningar inom hela organisationen.

Vidare har förvaltningen fortsatt med verksamhetsnära stöd till chefer, återkommande möten planeras in där frågor som arbetsmiljö, sjukfrånvaro och personalplanering är på agendan för att hela tiden stötta, förbättra och skapa välmående arbetsplatser. Arbete med utmärkelsen Årets möjliggörare har fortsatt för att lyfta och sprida goda exempel på den utveckling som sker i kommunens verksamheter. Vidare har två förvaltningschefer rekryterats under våren.

Inom löneområdet ses processer över och i nära samarbete med digitaliseringsavdelningen automatiseras de processer som är möjliga.

Bemanningsenheten har blivit en del av HR-avdelningen och tillsammans med främst löneenheten ses arbetsuppgifter över för att hitta synergier och arbeta effektivt tillsammans. Ny lagstiftning avseende dygnsvila kommer under hösten 2023 och våren 2024 och ett arbete för att möjliggöra schemaläggning tillsammans med organisationen har påbörjats och kommer fortgå under hösten.

8.2.4 Kommunikation och service

Kommunikation om beredskap vid kris och krig är ett prioriterat uppdrag under 2023 och 2024 med anledning av det säkerhetspolitiska läget och den höjda terrorhotnivån i landet. En kommunikationsplan har tagit fram med sikte på den totalförsvardag som kommunen planerar att genomföra hösten 2024. Flera kommunikationsinsatser har redan genomförts. Bland annat har en plattform på österåker.se lanserats på temat Kris och beredskap.

Ett annat prioriterat uppdrag är kommunikation i samband med utmärkelsen Årets möjliggörare och Möjlighetsdagen. Arbetet fortsätter under hösten 2023 med sikte på Möjlighetsdagen den 9 november i Österåkers multiarena.

Kontinuerlig utveckling görs av kommunens nya intranät Inomskärs och externa webbplats österåker.se. Nya riktlinjer för intranätet och webbplatsen håller på att tas fram. Utveckling av en ny funktion med organisationsscheman kopplade till medarbetarnas profilsidor har påbörjats under delåret. Utöver lanseringen av den nya plattformen för Kris och beredskap har även plattformar för Berga teater och nyinflyttade utvecklats. Ett projekt för att lansera en webbplats för uppföljning av kommunens mål, Målbarometern, pågår och planeras vara klart till årsskiftet.

Under året har 45 nyheter publicerats på intranätet och 112 på externa webbplatsen. 4 nummer av Ditt Österåkers producerades som annons i lokaltidningen Kanalen och e-nyhetsbrev. Internt har två Inomskärsmöten och e-nyhetsbrev producerats för alla medarbetare. Kommunen jobbar fortsatt för att öka räckvidden och engagemanget i sociala medier. Fokus ligger på Facebook, Instagram och LinkedIn.

Kommunen har en god struktur för kriskommunikation och funktionen kommunikatör i beredskap har aktiverats flera gånger under delåret.

Under delåret har servicecenter ytterligare utökat sin service och kompetens

inom flera olika områden. I dagens läge arbetar servicehandläggarna i någon mån i 15 olika affärssystem, utöver ärendehanteringssystemet Artwise.

Bygglovsfrågor, som har en hög volym ärenden, har tidigare enbart slussats vidare till bygglovstelefonen med en telefontid på två timmar per dag. Genom utbildning från förvaltningen och en viss behörighet till deras affärssystem kan servicehandläggarna nu ta fram ritningar både för aktuella ärenden och äldre material från arkivet. Servicecenter kan även besvara ofta återkommande frågor med hjälp av den nya behörigheten.

Inom området skolskjuts har stora effektiviseringar ägt rum. Skolskjutsenheten har gått från manuell hantering till en systemlösning i Optiplan och har i samband med det utbildat och gett behörighet i systemet till servicecenter. Det innebär att servicehandläggarna kan se vilken status en enskild elevs ansökan har och hjälpa till med att skicka länkar till SL-kort. På grund av förändringen har funktionen samhällsbetalda resor kunnat avskaffa sin telefontid vilket gör det enklare för invånarna och frigör tid för handläggarna på enheten.

8.2.5 Säkerhet och trygghet

Delåret har fortsatt präglats av det försämrade säkerhetspolitiska läget. För närvarande är trygghetsläget i kommunen relativt gott, mycket tack vare ett systematiskt förebyggande arbete.

Under året har implementeringen av främjande arbete för psykisk hälsa i grundskolan årskurs 8 (YAM-metoden, hälsofrämjande och preventiv insats med syftet att förbättra den psykiska hälsan och minska självmordshandlingar hos skolelever) fortgått i samarbete med elevhälsan.

Utbildning av kommunledningen, förvaltningschefer och nyckelbefattningar i säkerhetsskydd har genomförts. En säkerhetsskyddsanalys och åtgärdsplan för ökat säkerhetsskydd i kommunen har tagits fram i samband med det.

Samordning av projektet för säkerhetsbesiktningar av kommunala fastigheter och verksamhetslokaler avseende tekniskt brandskydd, verksamheters systematiska brandskyddsarbete samt låssystem, nyckelhantering, inbrottslarm, larmöverföring och annan säkerhetsrelaterad teknik har genomförts under delåret. Projektet har inneburit omfattande fastighetsrelaterade åtgärder och utbildningsinsatser för verksamheterna, i samarbete med Armada.

I juli trädde den nya lag som reglerar kommuners ansvar för det brottsförebyggande arbetet i kraft, Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Syftet med den nya lagen är att kommunerna mer effektivt och träffsäkert ska minska brottsligheten genom ett kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete. Lagen stärker också de som redan arbetar brottsförebyggande eftersom kommunerna får ett tydligare mandat för arbetet.

8.2.6 Ekonomi, upphandling och inköp

I samarbete med övriga förvaltningar har Kommunstyrelsens förvaltning tagit

fram direktiv och förutsättningar för verksamhetsplan och budget 2024 under våren. Ekonomi- och kvalitetsdialoger har förts på flera nivåer, både i tjänsteorganisationen och på politisk nivå. Förvaltningen har också lett arbetet med framtagandet av årsredovisningen, i samverkan med hela kommunkoncernen. En del ombudgeteringar har behövt genomföras i och med omorganisationen och flytt av enheter och medarbetare.

Vart annat år tar kommunen fram en långsiktig ekonomisk planering, vilket är en tioårsplan för kommunen. Arbetet engagerar samtliga förvaltningar och samordnas av Kommunstyrelsens förvaltning. Arbetet påbörjades tidigt under våren och ska återrapporteras i Kommunstyrelsen i november och Kommunfullmäktige i december.

Arbetet med Utvecklingslussen, en metod för att uppmuntra medarbetarinitiativ och verksamhetsutveckling, har fortsatt under året och är så här långt ett mycket uppskattat och framgångsrikt initiativ.

Upphandling är ett viktigt strategiskt verktyg för kommunen, gällande både verksamhetsmål, vision och ekonomi. Under året har förvaltningen fortsatt utvecklat inköps- och upphandlingsprocessen och stöttat verksamheterna i sina upphandlingar. Ett större arbete med att systematisera hållbarhetskrav, utarbeta nya processer för uppföljning, samt effektivisering av inköpsprocessen pågår.

8.2.7 Kommunkansliet

Kommunstyrelsen har fattat beslut om sammanhållen digital ärendehantering och en uppgradering av ärendehanteringssystemet Public 360 är på gång. I den framtida digitaliseringen kan även kommunens inkommande posthantering komma att ske digitalt.

Under 2021-2022 pågick *Projekt E-arkiv implementering och pilot*. Målet för projektet var att Österåkers kommuns e-arkiv skulle bli driftklart och kunna ta emot leveranser/anslutningar. Under 2023 har arbetet fortsatt och målet för året är att förvalta och ta emot leveranser enligt förvaltningsplanen som bland annat innefattar en prioriteringsordning.

8.2.8 Kvalitet och hållbarhet

Under våren har en ny avdelning tillkommit för att arbeta med det övergripande och strategiska kvalitets- och hållbarhetsarbetet. Under våren har fokus varit att implementera de nya övergripande målen genom att hålla workshops med nämnder och förvaltningar. En metod har tagits fram för att hjälpa verksamheterna att prioritera hållbarhetsmål där man har störst rådighet och påverkan.

Arbetat med de olika hållbarhetsprogrammen har varit ett prioriterat område. Miljö- och klimatprogrammet är under implementering och det sociala hållbarhetsprogrammet är på väg fram under hösten. Ett verktyg för att visualisera och följa upp kommunens mål har införskaffats och är under uppbyggnad, den så kallade Målbarometern. Målbarometern kommer att lanseras vid årsskiftet.

Under hösten har fokus legat på Kvalitetsresan och en granskning av kommunen, en ”kommunkompassen light” genomförs under september och oktober för att ge en nulägesbild och förslag på fortsatt arbete. Som en del i Kvalitetsresan genomförs en intern kvalitetsmässa den 9 november i multiarenan – Möjlighetsdagen, där verksamheterna kommer att visa upp sitt kvalitets- och utvecklingsarbete för varandra.

8.2.9 Lokalförsörjning

Lokalförsörjningsavdelningen flyttade från Samhällbyggnadsförvaltningen 1 april och ligger nu under ekonomiavdelningen som en enhet.

Behovet av bostäder och verksamhetslokaler ses kontinuerligt över. Plats- och lokalbehovsprognos för skola och förskola tas fram och beräknas vara färdigställt under senare delen av hösten. Prognosen ska ge underlag för planering av framtida behov, vart behov föreligger samt hur kommunen kan säkerställa ett effektivt lokalutnyttjande. Ett antal förstudier är påbörjade avseende översyn av kommunens inhyrda kök, reservkraft och solceller till multiarenan, behov av ytterligare förskoleplatser, utökning av klassrum på Österåkers gymnasium samt idrott. Förstudierna planeras av färdigställas under 2023 och början av 2024.

Det har under året bedrivits ett utredningsprojekt kring riktlinjer för utomhusmiljöer på förskolor och skolor, projektet väntas pågå in i 2024 innan det är färdigställt samt framtagande av kravspecifikation för ett fastighetssystem.

8.3 Verksamhetsuppföljning SBF-KS

8.3.1 Strategisk samhällsplanering

Ett flertal planeringsunderlag av betydelse för kommunens stadsutveckling, och särskilt Sverigeförhandlingsområden, är under framtagande.

Det har utarbetats förslag till riktlinjer för bostadsförsörjning, samt energiplan som under sommar/tidig höst är föremål för remisshantering och beslut efter årsskiftet. Förvaltningen har fått i uppdrag att ta fram en vattentjänstplan och som delvis följer arbetet med att ta fram en planeringsstrategi.

Planeringsstrategin, alltså uppföljningen av översiktsplanen, ska resultera i förslag på vidare översiktsplanering. I samband med strategin föreslås aktuella uppföljningar av klimatanpassningsarbetet, VA-planen, samt avfallsplanen redovisas. Planeringsstrategin ska tas upp för politisk behandling våren 2024.

8.3.2 Hållbar samhällsbyggnad

Avdelningen för hållbar samhällsbyggnad tillskapades i januari 2023.

Avdelningens syfte är att leda samhällsbyggnadsförvaltningens arbete i hållbar riktning med att utveckla kunskapsunderlag och arbetsmetoder som stärker kommunens hållbara samhällsutveckling. Arbetet drivs i nära samarbete med

den strategiska planeringsavdelningen.

Under delåret har rutiner för hållbarhetsstyrning i planarbetet utvecklats och former för hållbarhetsprogram och hållbarhetsbedömning prövats i större projekt. Hållbarhetsarbetet kompletterar det i nuläget effektiva arbetet med miljöstyrning, vilket har minskat risken för nedslag hos Länsstyrelsen betydligt. Rutiner för arbete med klimatanpassning har utvecklats, där arbetet systematiskt samordnas mellan olika delområden för att ge hållbara helhetslösningar. Arbetet med verktyget *Fysisk strukturbild* har under delåret kommit långt och använts för att hitta övergripande gatunät för tätortens delar och för att bedöma potentialen för nya arbetsplatser. Ett arbete med en strategi för laddinfrastruktur har också inletts.

Två utvecklingsprojekt har under delåret drivits i samarbete med externa aktörer. Projektet STARK har fortsatt som ett samarbete med institutet RISE, fastighetsbolaget Wallenstam, arkitektkontoret Warm in the winter samt kommunerna Västerås, Umeå och Trollhättan. Med utgångspunkt från planen för Pilängen syftar projektet till att ta fram lösningar för hållbara transporter. Två projekt kring hållbar dricksvattenförsörjning har också drivits med konsulten Ecoloop, där förvaltningen söker efter hållbara småskaliga lösningar för dricksvatten, i samarbete med två länsstyrelser och Norrtälje, Haninge, Oskarshamn och Region Gotland.

Arbetet med klimatanpassning har under året fokuserat på samordning och stöttning i stadsutvecklingsprojekt och behov av övergripande utredningar har identifierats och påbörjats. Planering av det fortsatta arbetet pågår, exempelvis har klimatanpassningsplanen följts upp.

8.3.3 Stadsbyggnad

Arbetet har under året fokuserat på planering i anslutning till Åkersbergas centrala delar och i kollektivtrafikhöga lägen, längs Roslagsbanans stationer västerut, i enlighet med inriktningen i översiktsplanen och kopplat till Sverigeförhandlingen. Bebyggelseutvecklingen prioriteras i områden nära kollektivtrafik, VA-områden och service, med fokus på Roslagsbanans influensområde.

Planprogramarbete pågår inom Åkers-Runö och Täljö-Gottsunda. Ett förslag till program för Åkers-Runö har tagits fram, vilket under våren varit på samråd.

Detaljplanen för Hagby äng och kulle, etapp 1, som möjliggör cirka 900 bostäder, lokaler för service, förskola och nya attraktiva offentliga platser har under våren fått laga kraft. Det betyder att målet att antalet möjliggjorda bostäder i antagna detaljplaner som uppfyller minst bostadsförsörjningsplanens mål, 900 bostäder per treårsperiod kan anses uppnått.

Planläggning för fler lägenheter i centrala Åkersberga har under delåret pågått på flera platser, exempelvis inom området Pilängen och Kanalterassen.

Flera detaljplaneprojekt har varit i uppstartsskede, förstudiefas eller planeringsfas under våren, exempelvis pågår förstudie för Östra kanalstaden,

etapp 2, detaljplan för Valsjöskogen, etapp 2 samt detaljplan för Dragontorpsvägen. Det pågår även förstudiearbete för att komma vidare med fler etapper i enlighet med det godkända programmet för Åkersberga stad-centrumområdet.

Flera detaljplaner har varit på samråd eller granskning, exempelvis Västra Banvägen och Skånsta 2:171 (Länsmansgården).

Detaljplanen för Näsängen etapp 1, som syftar till att möjliggöra en tät och stadsmässig bebyggelse med upp till cirka 1 700 bostäder, samt lokaler för verksamheter, tre förskolor, skola, idrott och service har tidigare antagits i Kommunfullmäktige, och därefter överklagats. Mark- och miljödomstolen har meddelat dom i målet. Domstolen har beslutat att upphäva detaljplanen. Närmast har kommunen i uppgift att analysera domen och ta ställning till nästa steg.

I enlighet med målet för god planberedskap för skol- och förskoleverksamhet pågår även arbete som möjliggör verksamhet för skol- eller förskoleändamål, i huvudsak lokaliserade i de centrala och västra delarna av kommunen. Detaljplanen för Hagby äng och kulle, etapp 1, som möjliggör en ny förskola är klar för genomförande.

I syfte att uppfylla målet att skapa ytor för verksamheter pågår även planläggning på flera platser för olika typer av verksamheter och service med olika inriktning och karaktär, exempelvis ett skyttecentrum i Brännbacken och utökning av värmeverket.

Projektet för att digitalisera detaljplaner pågår och beräknas vara klar 2026/2027.

Visualiseringsarbete innefattande 3D-modeller, 360-vandringar, illustrationer har bedrivits inom bland annat projekten Hagby äng och kulle etapp 1 och 2, Pilängen, Kanalterrassen, Västra Banvägen och Skyttecenter.

8.3.4 Geodata

I linje med rekommendationer från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, har arbetet inom kommunen påbörjats med att se över och skapa processer och rutiner kring hanteringen av geodata för att nå målet att bli en blåljuscertifierad kommun. Aktuella kommundata är en förutsättning för att blåljusaktörer ska hitta rätt. Lantmäteriet och Trafikverket har tagit fram en checklista, kallad Blåljuskollen, som ger stöd till kommuner att samla in, dokumentera och uppdatera geodata med den kvalitet som blåljusaktörerna behöver. Checklistan omfattar den information om adresser, byggnader, anläggningar, namn på platser, vägar och järnvägar som ingår i samverkan med Lantmäteriet respektive Trafikverket.

För att möta kommunens snabba utveckling och förändring har förvaltningen tagit till sig den nya tekniken, vilket innefattar mätning med hjälp av drönare. Tillstånd från Transportstyrelsen och utbildning av handläggare har genomförts under våren. Att använda drönare för insamling av data kan vara

en viktig pusselbit och stödja olika kommunala verksamheter. Tekniken används också för att effektivisera ajourhållningen av kommunens geodata.

9 Internkontroll

Syftet med intern kontroll är att säkerställa en effektiv förvaltning och att undgå allvarliga fel, både avsiktliga och oavsiktliga. Vidare utgör internkontrollen en betydelsefull del i kommunens styrsystem och ska säkerställa att nämnderna och de kommunala bolagen följer Kommunfullmäktiges mål och riktlinjer.

En risk- och väsentlighetsanalys har genomförts av en arbetsgrupp i Kommunstyrelsens förvaltning, vilket har resulterat i tre kommungemensamma kontrollmoment som ska ingå i samtliga nämnders internkontrollplaner. De tre centrala kontrollmomenten fokuserar i hög grad på att kontrollera huruvida fastställda riktlinjer och rutiner efterföljs i organisationen.

1. Kontrollmomentet syftar till att säkerställa att förvaltningen har rutiner som säkerställer att internkontrollplaner upprättas på verksamhetsområdesnivå, avdelningsnivå och/eller enhetsnivå, i enlighet med kommunens policy och riktlinjer för intern kontroll.
2. Kontrollmomentet syftar till att säkerställa att medarbetare på förvaltningen har god kännedom om gällande rutinerna för distansarbete i Österåkers kommun och att förvaltningen följer upp att dessa rutiner efterlevs
3. Kontrollmomentet syftar till att säkerställa att förvaltningen följer de rutiner som finns för preboarding, introduktion av nyanställda och avslut av anställning

Utöver de centralt beslutade kontrollmomenten har KSF och SBF-KS genomfört en egen risk- och väsentlighetsanalys för att få fram ytterligare ett antal kontrollmoment, vilka är verksamhetsspecifika.

1. Kontroll av att delegationsbeslut har fattats med stöd av delegationsordningen
2. Kontroll av att delegationsbeslut redovisats till Kommunstyrelsen
3. Genomförd utbildning inom ämnet mutor, jäv respektive korrupcion gentemot samtliga anställda inom Kommunstyrelsen

Gällande de centrala kontrollmomenten:

Gällande kontrollmoment ett kan det konstateras att vissa avdelningar/enheter på Kommunstyrelsens förvaltning och samhällsbyggnadsförvaltningen fortfarande inte har tagit fram egna internkontrollplaner. Detta ska åtgärdas och genomföras innan årsbokslutet. Varje chef är ansvarig för att detta genomförs i den egna verksamheten.

Gällande de övriga två kontrollmomenten har inga avvikelser rapporterats.

Gällande de verksamhetsspecifika kontrollmomenten:

Gällande kontrollmoment 1 och 2 har inga avvikelser identifierats under delåret.

Gällande kontrollmoment 3 är utbildningstillfället planerat att genomföras senare under hösten, i samband med framtagandet av verksamhetsplan.

10 Personaluppföljning

10.1 Personaluppföljning Kommunstyrelsens förvaltning

För Kommunstyrelsens förvaltning har antalet anställda ökat jämfört med delåret 2022, vilket i huvudsak kan förklaras med den omorganisation som genomfördes i april. I omorganisationen flyttade ett antal enheter från andra förvaltningar, exempelvis flyttade lokalförsörjning från samhällsbyggnadsförvaltningen till ekonomiavdelningen och PF-Bemanning flyttade till HR-avdelningen. Den nya avdelningen kvalitet och hållbarhet tillkom och tog emot medarbetare från andra delar av organisationen.

Sjuktalen är fortsatt låga, men har ökat sedan 2022. Även detta kan till viss del härledas till omorganisationen. Viss sjukfrånvaro, som tidigare funnits inom organisationen men på andra förvaltningar, har tillkommit i och med omorganisationen. Dock kan konstateras att långtidsjukfrånvaron har ökat jämfört med tidigare år, vilket kommer analyseras av förvaltningen för att hitta rätt åtgärder i det långsiktigt strategiska arbetet som har drivits inom HR-området under ett antal år.

10.1.1 HR

Antal anställda

Nyckeltal	Utfall Delår 2021	Utfall Helår 2021	Utfall Delår 2022	Utfall Helår 2022	Utfall Delår 2023
Antal årsarbetare, tillsvidareanställda, 31 dec respektive 31 aug	78,3	75,8	83	91	93,3
Antal årsarbetare, tidsbegränsad anställning, 31 dec respektive 31 aug	9,6	8,6	8,3	9,35	5,1
Antal anställda med månadslön, 31 dec respektive 31 aug	90	86	91,3	103	101,3

Sjukfrånvaro

Nyckeltal	Utfall Delår 2021	Utfall Helår 2021	Utfall Delår 2022	Utfall Helår 2022	Utfall Delår 2023
Sjukfrånvaro, per helår respektive jan-juni vid delår	1,4	2,2	1,8	1,7	3,3
Andel av sjukfrånvaron som är långtidssjukfrånvaro (60 dagar eller mer)	33	39	24,9	23,8	44,6
Andel av sjukfrånvaron som är korttidsfrånvaro	67	61	75,1	76,2	55,4

10.2 Personaluppföljning Samhällsbyggnadsförvaltningen

För SBF-KS har antalet tillsvidareanställda ökat sedan delåret 2022.

Förklaringen är att de tidigare vakanserna nu är tillsatta, samt omorganisationen, som för SBF-KS del innebär att de avdelningar och enheter som tidigare tillhört Tekniska nämnden, blev en del av SBF-KS.

Sjukfrånvaron har ökat jämfört med föregående delår, men ligger ändå på en låg nivå. Andelen korttidssjukfrånvaro har minskat, vilket kan härledas till att pandemin inte påverkar verksamheten på samma sätt i restriktioner och ökad sjukfrånvaro. Dock kan konstateras att långtidssjukfrånvaron har ökat jämfört med tidigare år, vilket kommer analyseras av förvaltningen för att hitta rätt åtgärder i det långsiktigt strategiska arbetet som har drivits inom HR-området under ett antal år.

Antal anställda

Nyckeltal	Utfall Delår 2021	Utfall Helår 2021	Utfall Delår 2022	Utfall Helår 2022	Utfall Delår 2023
Antal årsarbetare, tillsvidareanställda, 31 dec respektive 31 aug	41,5	43,5	37,5	38,5	43,5
Antal årsarbetare, tidsbegränsad anställning, 31 dec respektive 31 aug	1,8	1,8	2,8	4	3,3
Antal anställda med månadslön, 31 dec respektive 31 aug	44	46	40,3	43	46,8

Sjukfrånvaro

Nyckeltal	Utfall Delår 2021	Utfall Helår 2021	Utfall Delår 2022	Utfall Helår 2022	Utfall Delår 2023
Sjukfrånvaro, per helår respektive jan-juni vid delår	1,4	2,3	3,6	2,9	4,8
Andel av sjukfrånvaron som är långtidssjukfrånvaro (60 dagar eller mer)	53	37	19,4	38,1	49,4
Andel av sjukfrånvaron som är korttidsfrånvaro	47	63	80,6	61,9	50,6

II Redogörelse för övrigt miljöarbete

På strategisk nivå har förvaltningen arbetat med att öka kommunikationen externt och internt gällande hållbarhet. Miljö- och klimatprogrammet är under implementering och den första uppföljningen av programmet förbereds. Ett arbete pågår kring hållbarhetskrav i upphandlingar. Där har under året stödet från hållbarhetsstrategerna intensifierats och en struktur för arbetet är på väg att tas fram för att underlätta arbetet framåt.

Ett brynmiljöarbete har genomförts som avser förbättra för kommunens pollinerare och ge en mer artrik, trivsamt och säker miljö intill bebyggelse. Höga träd som riskerar att falla in över hus och tomter tas bort för att ge mer plats för blommande träd och buskar i zoner mellan hus och skog. Arbetet medför att fler blommande sidoområden i vägområden fortsätter. Nysådd görs i samband med övriga dikesarbeten och där det är lämpligt undviks den tidiga vägkantslåttern för att lämna lägre blommor som inte påverkar trafiksäkerheten. Gräsytor skiftas till äng, i Skånsta, Åkerstorp och Täljö. Kontinuerlig bekämpning av invasiva arter på kommunal mark utförs.

Vid de arbeten som genomförts vid Slussholmen kommer fiskvandringleden att förbättras, vilket bidrar till en ökad spridning av olika fiskarter.

Internt i kommunorganisationen har en plattform, ett internt Blocket, införskaffats för att öka återanvändningen av möbler, dataskärmar etcetera. Förtydligad skyltning avseende den interna källsorteringen har genomförts i Alceahuset, för effektivare återvinning. Förvaltningen har också påbörjat en systematisk implementering av kommunens resepolicy.

Förvaltningen har deltagande i eventet *Österåkers klimatdag*, samt deltagit i löpande nätverksträffar kring temat klimat.

12 Framåtblick

I Kommunstyrelsens framåtblick är det tre områden som står i fokus. Dels är *verksamhetsutveckling* ett prioriterat område framåt, ur flera olika perspektiv. Förvaltningen ser att det finns en stor potential i att effektivisera processer och arbetssätt, ibland med hjälp av digitalisering, för att bli mer resurseffektiva och för att öka service och kvaliteten till invånare, verksamheter, brukare och besökare. Det andra fokusområdet är *säkerhet*. Utifrån det rådande omvärldsläget är säkerhet och trygghet prioriterade områden för kommunen. Där ingår både civil beredskap, förebyggande arbete, krisberedskap med mera. Det tredje och sista fokusområdet går att sammanfatta i samhällsutveckling, hur Österåker växer och utvecklas för att skapa en hållbar kommun med en balanseras tillväxt.

12.1 Verksamhetsutveckling

Förvaltningen kommer fortsätta arbetet med verksamhetsutveckling genom automatisering. Flera automatiseringsprocesser är under utvecklande i syfte att höja invånarnas mervärde och effektivisera verksamheternas processer. En framåtspaning är dock att licenskostnaderna ökar, på grund av den svenska kronans svaga utveckling.

Förvaltningen arbetar löpande med att se över och effektivisera processer och under delåret har flera verksamheter fått hjälp med att processkartlägga delar av sina verksamheter för att identifiera utvecklingsområden. Kartläggningarna kan visa vad och hur en process kan digitaliseras och förbättras. Exempelvis arbetar löneenheten och bemanningsenheten för att, med hjälp av digitaliseringsavdelningen, införa e-tjänster och implementera nya system för att på sikt minska pappersunderlag och underlätta hantering för såväl chefer som medarbetare.

EU-kommissionen har beslutat att särskilt värdefulla data för samhället ska vara tillgängliga som öppna data. Beslutet trädde i kraft i februari 2023 och regeringen har gett Lantmäteriet på sig till februari 2025 att genomföra beslutet. Bland Lantmäteriets idag avgiftsbelagda information, och som i framtiden blir öppna data, finns adress- och byggnadsdata, information om fastighetsgränser, höjddata, hydrografi, kartor och flygfoton. Detta kommer att påverka hur kommunerna kan ta ut taxor för kartor i framtiden. Arbetet med att digitalisera detaljplanerna fortgår.

En strategisk viktig åtgärd inom förvaltningen är att få till en tydligare sammanlänkning av olika skeden inom samhällsbyggnadsprojekten från strategisk planering, initiering av projekt och detaljplanering till genomförande och drift för att erhålla en effektivare nyttjande av förvaltningens totala resurser, så väl verksamhetsmässigt som ekonomiskt, inom exploaterings-, investerings- och driftsekonomin. En investering i en digital projektmodul med länk till kommunens ekonomisystem (UNIT4) är en avgörande faktor för att kunna följa upp och kvalitetssäkra det löpande arbetet för att stå rustade inför den "byggbom" som står inför dörren.

AI som möjlighet är av intresse framåt och bland annat Kommunikationsenheten utforskar vilka möjligheter det skulle kunna innebära för kommunen. Här behöver nya riktlinjer tas fram för tillämpning av den nya teknologin.

12.2 Säkerhet

Ett av visionens strategiska områden, liksom ett av inriktningsmålen, handlar om trygghet. Målet är att kommunen och dess verksamheter ska vara en trygg plats för invånare, brukare och besökare. Trygghetsarbetet fortsätter därför att vara en högt prioriterad fråga och mycket av det strategiska trygghets- och säkerhetsarbetet kopplat till social prevention, situationell prevention och krisberedskap ligger under Kommunstyrelsen. Inte minst utvecklingen under 2023 i Stockholmsregionen med skjutningar och sprängningar kopplat till gängkriminalitet gör frågan om möjligt än viktigare.

En ny lag, *Lagen om kommuners brottsförebyggande ansvar*, började gälla 1 juli 2023. Lagen innebär ett nytt ansvar för kommunen för det brottsförebyggande arbetet och samordningen som kommunen får även ett mindre statligt bidrag för arbetet. Lagen syftar till att säkerställa att kommunernas brottsförebyggande arbete är prioriterat, effektivt och kunskapsbaserat. Arbetet med detta pågår.

För kommunen har kraven ökat gällande krisberedskapsarbetet och civilt försvar. Arbetet med civilt försvar är komplext och allt mer omfattande, och i takt med det förändrade säkerhetsläget i omvärlden krävs ytterligare insatser. Den redan beslutade och påbörjade återgången till totalförsvarsplanering i Sverige har krävt satsningar i Österåker enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges kommuner och regioners (SKR) överenskommelse om kommuners arbete med civilt försvar 2018-2020 (förlängd med revideringar till och med 2023) och överenskommelsen om krisberedskap 2019 – 2022 (förlängd och justerad överenskommelse för kommuners krisberedskap 2023). Flertalet krisövningar har genomförts i kommunledningsgruppen och i krisorganisationen och fler kunskapshöjande aktiviteter kommer att ske. Ett exempel på arbete framåt är att det från och med juli 2022 har införts en ny tredje zon runt samtliga kärnkraftverk i Sverige som heter planeringszon. Den nya planeringszonen som införs runt Forsmark inkluderar Österåker. På sikt kommer ett antal aktiviteter behöva göras i form av kommunikation, planer och utbildningar. Planeringen av totalförsvarsdagen i september 2024 har påbörjats och kommer att gå in i ett mer intensivt skede efter årsskiftet.

Då frågor om beredskap blir allt viktigare berörs även kopplingen mellan beredskapsplanering och strategisk samhällsplanering. Planering på kort och lång sikt gällande till exempel energiförsörjning, el, klimat, livsmedel och vatten behöver utvecklas. God samordning kommer att krävas inom kommunen och med externa aktörer så som regionen och länsstyrelsen.

Cybersäkerheten kommer fortsätta att stärkas och omvärldsläget bevakas, och under andra halvåret är det åter dags för ett penetrationstest för att testa säkerheten, samtidigt som verktyg för att upptäcka avvikelser i IT-miljön ses över.

12.3 Samhällsutveckling

Österåker har under de senaste åren haft en hög befolkningsökning och prognoser visar att kommunen fortsätter växa. Det förutsätter en kontinuerlig utbyggnad av bostäder, arbetsplatser och infrastruktur. Som en konsekvens av ingånget avtal inom Sverigeförhandlingen säkras möjligheterna till en fortsatt hög utbyggnadstakt tillsammans med förbättringar i kollektivtrafiksystemet. Detta medför stora investeringsbehov för kommunen samtidigt som driftskostnaderna ökar.

Genomförandet av *Översiktsplan 2040*, samt genomförandet av åtagande inom Sverigeförhandlingen, utgör alltså vägledning för kommunens utveckling. Under hösten 2023 kommer aktualiteten av översiktsplanen att prövas och beskrivas inom ramen för en planeringsstrategi. Aktualiteten kommer då att beskrivas i relation till de förändrade villkoren i omvärlden, men också i förhållande till ny kunskap om kommunen och ibland nya ställningstaganden.

Sedan pandemin har omvärlden ändrats mer dramatiskt än tidigare år och samhällsbyggnadsförvaltningen har aktivt deltagit i kommunens arbete med att anpassa verksamheten. Under året har byggandet av nya fastigheter bromsat in kraftigt. Här behöver förvaltningen, i samråd med politiken, utveckla metodiken för att prioritera bland projekten för att öka andelen genomförda projekt. På flera sätt måste samhällsplaneringen bli både mer agil i det korta perspektivet, men samtidigt också se längre in i framtiden för att möta kommande utmaningar.

Förvaltningen behöver också få ett än mer långsiktigt perspektiv när det gäller bebyggelsestruktur och infrastruktur i takt med att Stockholmsregionen utvecklas långsiktigt. Det framstår som alltmer angeläget att planera för ett transportsystem som säkerställer invånarnas tillgänglighet till de regionala målpunkterna, speciellt då kapaciteten i det regionala vägnätet riskerar att nå kapacitetstaket. System som möjliggör pendling kan behöva prioriteras även i kommunens lokala trafikplanering. Samtidigt behöver metoder utvecklas som stärker kommunens attraktivitet för etablering av lokala arbetsplatser. Detta kräver också en blick på utvecklingen av regionens näringsliv och kompetens. Mer fokus på sammanhållen tätort, med trygga gator och nära till service och målpunkter, kan utveckla hela kommunens attraktivitet.

En annan fråga som behöver längre perspektiv är hur effekterna av klimatförändringarna ska hanteras, där större insatser för hantering av skyfall och översvämningar behöver kopplas till långsiktig planering av bebyggelseutveckling och skyddsåtgärder. Förvaltningen ställs också inför nya utmaningar som kopplar till det förändrade säkerhetsläget. En långsiktig strategisk och hållbar planering behöver på ett nytt sätt ta hänsyn till dessa frågor.

I 3 Målbilaga

Inriktningsmål	Nämndsmål/re sultatmål	Resultatindikat orer			Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Målnivå 2023
Invånarna ska uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service.	Nöjdheten med service och bemötande ska öka	Upplevd generell nöjdhet med bemötande vid kontakt med kommunen	—	■		90 %		90 %	90 %
		Andelen som upplever att deras ärende besvaras i första kontakten	—	■		72 %		72 %	70 %
	Nöjdheten med kommunens kommunikation ska öka	Andelen som är nöjda med informationen från kommunen	—	■					70 %
Österåker ska ha en ekonomi i balans	Kommunstyrelsen har en budget i balans	Ingen negativ avvikelse mot budget KSF-KS	—	■	16 %	3 %		0 %	0 %
		Ingen negativ avvikelse mot budget SBF-KS	—	■	-5,5 %	-5,5 %		0 %	0 %
		Ingen negativ avvikelse mot budget KSTU	—	■				0 %	0 %
	Kommunen ska uppnå de finansiella målen	Andelen av kommunens finansiella mål som är uppfyllda	—	■	100 %	100 %		100 %	100 %

Inriktningsmål	Nämndsmål/resultatmål	Resultatindikatorer			Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Målnivå 2023
Österåker ska vara bästa skolkommun i länet	Kommunens förskolor och skolor är välmående och attraktiva arbetsplatser	Sjukfrånvaro, Utbildningsförvaltningen	—	■	8 %	8,9 %		7,7 %	5 %
		Personalomsättning, Utbildningsförvaltningen	—	■	10 %	9,9 %		3,5 %	9 %
		Hållbart medarbetarengagemang, kommunen totalt	—	■	80	78			84
Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning	Kommunens verksamheter inom vård och omsorg är välmående och attraktiva arbetsplatser	Sjukfrånvaro, Socialförvaltningen	—	■	8 %	9,1 %		8,3 %	7 %
		Personalomsättning, Socialförvaltningen	—	■	10 %	11,5 %		8 %	10 %
		Hållbart medarbetarengagemang, kommunen totalt	—	■	80	78			84
Österåker ska ha en trygg miljö	Tryggheten i kommunen ska öka	Andelen som känner sig mycket trygg eller ganska trygg kvällstid	—	■	71		75		
		Andelen som anser att kommunen bryr sig om problem i området där man bor	—	■	41 %				50 %

Inriktningsmål	Nämndsmål/re sultatmål	Resultatindikat orer			Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Målnivå 2023
		Andelen som känner sig trygga utomhus i området där man bor	—	■	71				75
Österåker ska sträva efter ett långsiktigt hållbart samhälle, där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka	Kommunen strategiskt arbete med hållbarhet och Agenda 2030 ska stärkas	Kännedomen gällande kommunens hållbarhetsarbete är hög	—	■					Ja
		Kommunen är en miljömässigt hållbar kommunkoncern (Miljömål 1 i Miljö- och klimatprogrammet)	—	■					Ja
	Kommunens klimatpåverkan ska minska	Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%)	—	■					65 %
Stark och balanserad tillväxt som är ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar	Kommunen skapar förutsättningar för att nybyggnation sker i enlighet med Sverigeförhandlingen	Antal nybyggda bostäder i Sverigeförhandlingens nyckelområden	—	■	373	471		125	300

14 Strategiska nyckeltal

Nyckeltal (År)	Enhet	Utfall I 2021	Utfall I 2022	Utfall II 2023	Prognos 2023	Budget 2023
Prognossäkerhet i kommunen, inklusive PU	Ekonomiavdelningen	1,3%				0%
Andel inköp gjorda genom inköpssystemet	Ekonomiavdelningen	0%	8%			60%
Andel fakturor attesterade i tid.	Ekonomiavdelningen	95	86			97
Invånare totalt, antal	Ekonomiavdelningen	48 234	49 138			
Invånare 0-19 år, andel (%)	Ekonomiavdelningen	26	26			
Invånare 20-64 år, andel (%)	Ekonomiavdelningen	55	55			
Invånare 65-79 år, andel (%)	Ekonomiavdelningen	14	14			
Invånare 80+, andel (%)	Ekonomiavdelningen	4	5			
Antal löneskulder	HR-avdelningen	130	118		110	70
Sjukfrånvaro	HR-avdelningen	7,5	7,8		7,3	5,7
HME	HR-avdelningen	80	78			84
Andelen som nöjda med kommunens information och kommunikation som helhet	Kommunikationsavdelningen	52			62	75
Upplevd nöjdhet med bemötande vid kontakt med kommunen.	Kommunikationsavdelningen		90		90	90
Upplevd enkelhet i kommunala ärenden	Kommunikationsavdelningen		72		80	70
Andelen som upplever att de får svar på frågor om kommunen	Kommunikationsavdelningen				80	95
Potentiell effektivisering i tid genom processautomatisering eller processoptimering	Digitaliseringsavdelningen					
Faktisk effektivisering i tid genom process-effektivisering eller processoptimering	Digitaliseringsavdelningen		13 344			
Antal användare	Digitaliseringsavdelningen		8 153			
Andelen digitala nämndhandlingar	Avdelningen för juridik och administration	90	90	90		100
Antal planbesked	Stadsbyggnadsavdelningen	4	1		6	5

Nyckeltal (År)	Enhet	Utfall I 2021	Utfall I 2022	Utfall II 2023	Prognos 2023	Budget 2023
Antal antagna planer	Stadsbyggnadsavdelningen	5	2		1	5
Antal lagakraftvunna planer	Stadsbyggnadsavdelningen	3	2		3	5
Handläggningstid planbesked	Stadsbyggnadsavdelningen	100	100		50	100
Antal tillkommande möjliga bostäder inom laga kraftvunnen dpl	Stadsbyggnadsavdelningen	0	150		900	1 500
Antal antagna dpl för arbetsområden	Stadsbyggnadsavdelningen	1	0		0	1
Antal antagna dpl för förskole-/skoländamål	Stadsbyggnadsavdelningen	0	2		0	2
Antal laga kraft vunnna dpl för förskole-/skoländamål	Stadsbyggnadsavdelningen	1	0		1	2